

ARHIV ORGANIZATORJA

Slika 3: Skupinska fotografija udeleženk in udeležencev dogodka.

Kot primer dobre prakse orodij za trajnostnost v turizmu je bilo predstavljeno tudi certificiranje destinacij, kar je torišče projekta LABELSCAPE, ki ga koordinira Nika Razpotnik Visković (ZRC SAZU Geografski inštitut Antona Melika; slika 1).

Poleg orodij za doseganje trajnosti so bila jedra razprav okroglih miz tudi implementacija rezultatov evropskih projektov v prakso, posledice pandemije koronavirusa in okrevanje po njej, merjenje trajnosti v turizmu, iskanje načina preoblikovanja turizma proti načelom trajnosti, sodelovanje na področju turizma v Sredozemlju, oblikovanje destinacij v prihodnje in podobno.

Matjaž Geršič

Zaključek projekta LABELSCAPE

Komiža, Hrvaška, 13.–15. 6. 2022

Konec junija 2022 se je končal projekt LABELSCAPE, v katerem je ZRC SAZU Geografski inštitut Antona Melika nastopal kot vodilni partner. Zadnji dogodek v okviru projekta je bil organiziran na hrvaškem otoku Visu, ki je del Viškega arhipelaga. Viški arhipelag, ki ga poleg Visa sestavljajo še otoki Biševo, Sveti Andrija, Brusnik, Jabuka in Palagruža je zaradi svojih geološki in geomorfoloških posebnosti od leta 2019 uvrščen na UNESCO-v seznam svetovne mreže geoparkov. V okviru projekta LABELSCAPE pa so hrvaški projektni partnerji izpeljali del postopka certificiranja Viškega arhipelaga kot trajnostne turistične destinacije.

Projektno partnerstvo poleg Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU sestavljajo še Inženirska šola PURPAN (*Ecole d'Ingénieurs de PURPAN*) iz Toulousea (Francija), Skupnost občin Aspres (*Le communauté de communes des Aspres*) s sedežem v Thuirju (Francija), Aragonski tehnološki inštitut (*Instituto Tecnológico de Aragón: ITAINNOVA*) iz Zaragoze (Španija), Razvojna agencija Južnoegejske regije Energeiaki S.A. (*Αναπτυξιακή Εταιρεία Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου - Ενεργειακή Α.Ε.*) (Grčija), Razvojno združenje Bazilikata (*SVILUPPO BASILICATA S.p.A.*) s sedežem v Titu (Italija), Metropolitanska

MATJAZ GERŠIČ

Slika 1: Kabinetni del sklepnega projektnega srečanja.

MATJAZ GERŠIČ

Slika 2: Modra špilja na otoku Biševu spada med najbolj obiskane naravne znamenitosti Viškega arhipelaga.

MATJAŽ GERŠIČ

Slika 3: Ostanke vojaške infrastrukture na otoku Visu.

MATJAŽ GERŠIČ

Slika 4: Komiža, nekdanj predvsem ribiško, danes pa turistično naselje na otoku Visu.

regija glavnega mesta Rima (*La Città metropolitana di Roma Capitale*) iz Rima (Italija), RCDI – Mreža za razvoj in inovacije (*Rede de Competências para o Desenvolvimento e a Inovação*) iz Grândole (Portugalska), Javni zavod RERA S.D. za koordinacijo in razvoj Splitsko-dalmatinske županije (*Javna ustanova RERA S.D. za koordinacijo i razvoj Splitsko-dalmatinske županije*) iz Splita (Hrvaška) in Kulturno izobraževalno društvo PiNA iz Kopra (Slovenija) ter 9 pridruženih partnerjev.

Sklepni projektni dogodek je bil sestavljen iz dveh vsebinskih sklopov. Prvi sklop je bil namenjen pregledu aktivnosti, opravljenih v okviru projekta, posebna pozornost pa je bila namenjena zaključevanju projekta. Vodja projekta, dr. Nika Razpotnik Visković (ZRC SAZU Geografski inštitut Antona Melika) je predstavila časovnico sklepnega poročila projekta ter opozorila projektne partnerje na posamezne manjkajoče dokumente.

Drugi sklop pa je bil namenjen ekskurziji po Viškem arhipelagu, ki je, kot omenjeno, v procesu certificiranja trajnostne turistične destinacije na Hrvaškem. Prvi dan ekskurzije smo projektni partnerji spoznali jugozahodno obalo otoka Visa ter otok Biševo. Otok Biševo je znan predvsem po Modri špilji (slika 2), napol potopljeni morski jami, v katero se sončeva svetloba sipa preko potopljenega vhoda in zaradi odboja od peščenih tal morsko vodo ter jamo obarva z odtenki sinje modre barve. Leta 1884 jo je odkril baron Eugen von Ransonet. Enega od dveh potopljenih vhodov v jamo so povečali, tako da so vanjo lahko s čolni vozili turiste. Otok Biševo pa je znan tudi po nekaterih plažah, geoloških strukturah in še eni zanimivi deloma potopljeni morski jami, imenovani Medvedina špilja. V njej so v preteklosti samice morske medvedke (*Monachus monachus*) kotile mladiče. Žal so to vrsto tjulnja ribiči skoraj popolnoma iztrebili in jo v Jadranskem morju le redko še opazimo.

Drugi dan ekskurzije je bil namenjen otoku Visu. Ogledali smo si ostanke vojaške infrastrukture (slika 3), saj je bil otok v času Socialistične Federativne Republike Jugoslavije del zaprtega območja in razen domačinov nanj ni bilo mogoče priti. Na skrajnem jugozahodnem delu otoka je imela Jugoslovanska ljudska armada podzemno raketno bazo Stupišče, na severu otoka pa so bili podzemni doki za vojaške ladje. Vojaška prisotnost na otoku in posledično zaprtost za obisk do sredine 90-tih let je preprečila množični turizem, zato se otok danes promovira kot ena zadnjih oaz Sredozemlja. Obiskali smo tudi najvišji vrh otoka, 587 m visoki Hum. Na vrhu je cerkev Svetega Duha, nekoliko stran pa tudi dva radarja, eden za nadzor civilnega zračnega prometa, drugega pa uporablja NATO. Med kulinarčne presežke Visa poleg morske hrane spada tudi lokalno vino, viški plavac iz avtohtone sorte trte plavac mali. Pridelavo vina smo si ogledali v eni izmed redkih vinskih kleti na otoku.

Projekt, ki naslavlja certificiranje turističnih destinacij, je bil zaradi vsem znanih omejitev ob izbruhu virusa nekoliko omejen, vendar smo ga uspešno zaključili. Vseh načrtovanih obiskov destinacij nam žal ni uspelo izvesti v živo in smo jih skušali nadomestiti s sestanki na daljavo, smo pa zato toliko bolj z veseljem obiskali zanimiv jadranski otok v sosednji Hrvaški.

Matjaž Geršič

Raziskovalne igralnice na ZRC SAZU

Ljubljana, 27. 6. in 4. 7. 2022

Poleti 2022 so bile na Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) že osemnajstič organizirane in uspešno izvedene raziskovalne igralnice z naslovom *Igrajmo se znanost*. V preteklih letih se je potrdila domneva, da se želijo otroci skozi igro predvsem sprostiti, medsebojno spoznavati in družiti vsekakor pa tudi kaj novega videti in naučiti. Zato je bilo tudi letos organiziranih več tematsko raznovrstnih igralnic, ki so jih vodili člani posameznih raziskovalnih inštitutov ZRC SAZU, kakor tudi uveljavljeni zunanji sodelavci. Že vsa leta doslej jih oblikuje in koordinira Center za predstavitvene dejavnosti ZRC SAZU pod vodstvom Brede Čebulj Sajko. Delavnice so potekale dva tedna in so bile razdeljene na poljudnoznanstvene vsebine, namenjene otrokom, stari od 7 do 14 let. Vsak teden je bil oblikovan za eno skupino. Število otrok je bilo različno; v prvem